

ONDERWIJSPLAN WERELD- BURGERSCHAP

Internationale Taalklas
Haarlem
Juli 2025

Inhoud

Inleiding

1.	Doelstellingen wereldburgerschap	3
1.1	Algemene doelstelling wereldburgerschap TWiJs.....	3
1.2	Doelstellingen wereldburgerschap ITK.....	3
2.	Missie, visie en kernwaarden	4
2.1	Missie TWiJs - Kind in de wereld	4
2.2	Schoolvisie ITK op burgerschap	4
2.3	Kernwaarden ITK.....	4
3.	Beschrijving/analyse van de schoolpopulatie.....	5
3.1	Wat hebben ‘onze’ leerlingen nodig in het kader van wereldburgerschap?.....	5
3.2	Wat past bij de ontwikkelingsfase van onze leerlingen?	5
3.3	Wat hebben onze leerlingen nodig om door te stromen naar het vervolgonderwijs?	6
3.4	Wie zijn de leerlingen en ouders die onze school binnenkomen en wat betekent dat voor wat we de leerlingen willen meegeven aan competenties?	6
3.5	In welke sociale setting groeien de leerlingen op?	6
3.6	Welke vraagstukken en/of maatschappelijke gebeurtenissen hebben invloed op onze school en zijn aan te grijpen voor burgerschapsvorming?	7
4.	Beredeneerd (planmatig) aanbod	8
	Vrijheid en gelijkheid	9
	Macht en inspraak	11
	Democratische cultuur	13
	Identiteit.....	15
	Diversiteit.....	17
	Solidariteit.....	19
	Maatschappelijke betrokkenheid.....	21
	Digitaal samenleven	22

Inleiding

Binnen de context en passend bij onze populatie geven we op de ITK een invulling aan wereldburgerschap. Onze leerlingen komen binnen onze school voor het eerst in aanraking met het Nederlandse onderwijs en de Nederlandse cultuur.

Wat hebben onze kinderen nodig om meer te leren over Nederland, regio Haarlem? Wat betekent het om een (wereld)burger te zijn op school, in de stad of dorp waar je woont en in Nederland?

De wettelijke opdracht burgerschap vraagt van scholen om actief burgerschap en sociale cohesie te bevorderen, op doelgerichte en samenhangende wijze. Vanuit ons bestuur TWijs is een kader wereldburgerschap opgesteld. Vanuit dit kader bieden wij kwaliteitsonderwijs dat eraan bijdraagt dat kinderen kennis en vaardigheden opdoen om hun leven lang te participeren in de maatschappij.

De leerlingen op onze school zijn nog maar kort in Nederland en moeten naast het leren van de Nederlandse taal, leren hoe we in Nederland met elkaar omgaan, dat we respect hebben voor elkaars normen en waarden en elkaar accepteren. Onze school is een plek waar kinderen en ouders met diverse culturele achtergronden elkaar ontmoeten. Onze leerlingen maken gaandeweg steeds meer onderdeel uit van twee culturen en hebben uitzicht op 'thuis in beide culturen'. Binnen de ITK gaan we om met verschillen en werken we samen op basis van overeenkomsten en gelijkwaardigheid.

Leerlingen en ouders kunnen op de ITK kennismaken met de basiswaarden van burgerschap. We proberen een omgeving te creëren met een veilig pedagogisch klimaat, waarin leerlingen worden gestimuleerd om de basiswaarden actief te oefenen. Dit doen we door burgerschap te integreren in ons onderwijs op school, bijvoorbeeld door het samen kijken naar het jeugdjournaal, tijdens de woordenschatthema's en in de dagelijkse omgang met elkaar. Ouders krijgen de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten en kennis en ervaringen op te doen, tijdens verschillende activiteiten.

We hopen daarmee te bereiken dat onze leerlingen met voldoende kennis en ervaring kunnen deelnemen in een democratische samenleving en die helpen vormgeven.

In dit onderwijsplan Wereldburgerschap beschrijven wij in hoofdstuk 1 de doelstellingen van TWijs en de ITK. In hoofdstuk 2 beschrijven we de missie en visie op wereldburgerschap en onze kernwaarden. In hoofdstuk 3 beschrijven we onze leerlingpopulatie. Aan de hand van de analyse van onze leerlingpopulatie komen we in hoofdstuk 4 tot een beredeneerd aanbod.

1. Doelstellingen wereldburgerschap

1.1 Algemene doelstelling wereldburgerschap TWijs

TWijs richt het onderwijs zo in dat kinderen gelijkwaardige kansen krijgen om zich te ontwikkelen tot zelfredzame mensen met voldoende eigenwaarde en zelfvertrouwen – zodat elk kind wordt voorbereid op de volgende stap in onze snel veranderende maatschappij.

1.2 Doelstellingen wereldburgerschap ITK

De leerlingen op de ITK maken intensief kennis met de Nederlandse cultuur, democratie, normen en waarden. De leerlingen zitten gemiddeld één jaar op onze school, totdat ze doorstromen naar een vervolgschool.

Onderstaande doelen streven we binnen dit jaar na:

- De leerling kan in (eenvoudige) Nederlandse zinnen vertellen over zichzelf en communiceren met klasgenoten en leerkrachten.
- De leerling begrijpt en respecteert basisnormen en waarden in Nederland, zoals democratie, gelijkheid, vrijheid en respect voor anderen.
- De leerling kent de Nederlandse gebruiken en gewoonten zoals Sinterklaas, vieren van feesten zoals verjaardagen, Koningsdag, Sint Maarten.
- De leerling kan uitleggen waarom regels en afspraken belangrijk zijn en zich eraan houden in de klas en op school.
- De leerling kan samenwerken met klasgenoten, conflicten vreedzaam oplossen en respectvol omgaan met anderen.
- De leerling weet welke basisvoorzieningen en instanties in de samenleving belangrijk zijn, zoals de school, huisarts en gemeente.
- De leerling weet hoe hij/zij veilig en respectvol met sociale media en internet omgaat.

Gezien de wisselende populatie is het aanbod van burgerschap op de ITK op maat. Dit past bij onze schoolvisie en daar houden we ons ook op het gebied van burgerschap aan vast.

2. Missie, visie en kernwaarden

2.1 Missie TWiJs - Kind in de wereld

We willen graag dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot verantwoordelijke, goed functionerende wereldburgers die goed in hun vel zitten. De snelheid waarmee de maatschappij verandert maakt het lastig te voorspellen in wat voor wereld de kinderen later hun weg moeten vinden. Dat vraagt het nodige van ons onderwijs. Willen wij onze kinderen goed uitrusten voor hun toekomst, dan moeten wij bereid en in staat zijn mee te veranderen.

2.2 Schoolvisie ITK op burgerschap

Onze wens is dat alle leerlingen bij ons op school zich thuis voelen in Nederland. Dit doen wij door elke leerling écht te zien en maatwerk te bieden in een veilige omgeving.

De ITK vormt een minimaatschappij waarin vrijheid, respect, acceptatie en gelijkwaardigheid centraal staan en waar leerlingen leren omgaan met diversiteit. Door aandacht te besteden aan de normen, waarden en omgangsvormen in Nederland, ontwikkelen de leerlingen de vaardigheden om respectvol samen te leven en actief bij te dragen aan de samenleving.

We stimuleren zelfvertrouwen, een open houding en eigen verantwoordelijkheid, zodat de leerlingen uitgroeien tot bewuste en betrokken wereldburgers die de basis hebben om verder te groeien en hun eigen plek te vinden in een snel veranderende maatschappij. Deze waarden brengen wij in de praktijk door middel van thema's, projectmatige samenwerkingen en ervaringsgericht leren. Met voorleven en doorleven, interactieve lesmethoden, maatschappelijke projecten en ouderbetrokkenheid zorgen wij ervoor dat leerlingen niet alleen kennis vergaren, maar ook vaardigheden ontwikkelen die hen helpen in de praktijk.

2.3 Kernwaarden ITK

Binnen de ITK hebben we te maken met veel omgevingsfactoren. Waaronder voortdurende in- en doorstroom van leerlingen, fluctuatie van leerlingaantal en actualiteiten in de wereld, zoals oorlog, natuurrampen of politieke invloeden. Deze omgevingsfactoren maken dat we meebewegen op het aanbod van wereldburgerschap. Onze kernwaarden zijn leidend voor keuzes binnen ons handelen. De kernwaarden van de ITK zijn: Maatwerk, veiligheid, groei, flexibiliteit, diversiteit, samen.

3. Beschrijving/analyse van de schoolpopulatie

Onze leerlingen zijn nieuwkomers. Ze zijn tussen 4 en 12 jaar oud en onlangs in Nederland aangekomen. De leerlingen komen van de hele wereld en spreken nog geen of weinig Nederlands. Ze hebben een specifieke onderwijsbehoefte. Ze leren bij ons de Nederlandse taal en verlaten onze school wanneer ze daar klaar voor zijn, na gemiddeld een jaar.

Naast de groep Nieuwkomers hebben we ook kopklassen met leerlingen tussen 12 en 14 jaar oud.

De leerlingpopulatie is een afspiegeling van wat er maatschappelijk speelt in de wereld.

Voorbeelden van recente ontwikkelingen die invloed hebben op onze leerlingpopulatie zijn de oorlog in Oekraïne, Israël en Gaza. Dit heeft niet alleen invloed op onze leerlingpopulatie, maar vergt ook veel van ons als school hiermee om te gaan en op in te kunnen spelen.

De kernwaarde veiligheid is belangrijk. We streven ernaar dat alle leerlingen zich veilig voelen bij ons, ongeacht religie of uit welk land ze komen. Dit vraagt flexibiliteit in het denken en handelen van ouders, leerlingen en leerkrachten.

3.1 Wat hebben ‘onze’ leerlingen nodig in het kader van wereldburgerschap?

De leerlingen van de ITK hebben basiskennis nodig van de Nederlandse samenleving, zoals gelijkheid, vrijheid en respect voor verschillende culturen. Ze moeten goed kunnen samenwerken met kinderen uit allerlei landen en leren hoe ze op een respectvolle manier met elkaar omgaan. Het is belangrijk dat de leerlingen leren zeggen wat ze denken en voelen, zodat ze hun stem kunnen laten horen in de samenleving.

3.2 Wat past bij de ontwikkelingsfase van onze leerlingen?

Voor onze leerlingen is het belangrijk dat het burgerschapsonderwijs praktisch en ervaringsgericht is. Dit kan via spel, groepswork en het maken van keuzes in de klas. Het is belangrijk dat de leerlingen zelfvertrouwen en eigen verantwoordelijkheid ontwikkelen. Voor de leerlingen in de kopklassen (12-14 jaar) ligt tevens de focus op wat de Nederlandse democratie inhoudt.

3.3 Wat hebben onze leerlingen nodig om door te stromen naar het vervolgonderwijs?

Om door te stromen naar een vervolgschool (primair of voortgezet onderwijs), is het belangrijk dat de leerlingen niet alleen de taalvaardigheden ontwikkelen die ze nodig hebben voor hun ontwikkeling, maar ook leren hoe ze zich verantwoordelijk en zelfstandig kunnen gedragen. Ze kunnen regels hanteren, bijvoorbeeld door de schoolregels en de structuur van het primair en voortgezet onderwijs te begrijpen, en hoe ze moeten omgaan met sociale situaties en conflicten die daar kunnen spelen.

3.4 Wie zijn de leerlingen en ouders die onze school binnenkomen en wat betekent dat voor wat we de leerlingen willen meegeven aan competenties?

De leerlingen die onze school binnenkomen zijn divers, met verschillende achtergronden, talen en ervaringen, vaak met een eigen geschiedenis van vlucht of migratie. Veel van onze leerlingen hebben traumatische ervaringen meegemaakt. Dit betekent dat we onze leerlingen niet alleen taalonderwijs bieden, maar ook sociale en emotionele steun d.m.v. trauma-sensitief onderwijs. De ouders, vaak nieuw in Nederland, hebben vaak beperkte kennis van het onderwijssysteem. Dit vraagt ons als school dat we de betrokkenheid van ouders stimuleren, door cultuursensitief te werken en te communiceren.

3.5 In welke sociale setting groeien de leerlingen op?

Onze leerlingen groeien op in een diverse omgevingen. Dit is continue aan verandering onderhevig, afhankelijk van de instroom op dat moment. Een (groot) deel van de leerlingen hebben niet altijd toegang tot de middelen en netwerken die hun ontwikkeling ondersteunen. Onze leerlingen kunnen te maken hebben met sociale onzekerheid, zoals armoede, verlies of trauma door bijvoorbeeld conflict in hun land van herkomst of een stressvolle thuissituatie. Dit maakt het aanpassen aan een nieuwe taal en cultuur soms extra moeilijk. De leerlingen hebben behoefte aan structuur, veiligheid en ondersteuning om zich thuis te voelen en vol zelfvertrouwen deel te nemen aan de samenleving. Het is belangrijk dat onze leerlingen positief leren omgaan met verschillen en de waarde van samenwerking en solidariteit begrijpen. Onze leerlingen lopen risico op mentale gezondheidsproblemen door trauma's uit het verleden en/of

door de druk van de nieuwe omgeving. Onze school is een oefenplaats, waarbij het belangrijk is dat de sociale integratie goed wordt begeleid.

3.6 Welke vraagstukken en/of maatschappelijke gebeurtenissen hebben invloed op onze school en zijn aan te grijpen voor burgerschapsvorming?

Wat er in de wereld gebeurt, heeft invloed op onze school en biedt kansen om leerlingen iets te leren over burgerschap. Oorlogen, zoals in Oekraïne en Gaza, kunnen sommige leerlingen persoonlijk raken. Daarom is het belangrijk om te praten over vrede, rechten en samenleven. Ook onderwerpen als discriminatie, vluchtelingen en migratie spelen een grote rol in hun leven en horen thuis in de lessen. Daarnaast zijn klimaatverandering en globalisering belangrijk, omdat onze leerlingen uit verschillende landen komen en zo kunnen leren over duurzaamheid en hoe de wereld met elkaar verbonden is.

4. Beredeneerd (planmatig) aanbod

Het beredeneerd (planmatig) aanbod van het wereldburgerschapsonderwijs op de ITK is uitgewerkt aan de hand van de volgende kernen/bouwstenen:

- Vrijheid en gelijkheid
- Macht en inspraak
- Democratische cultuur
- Identiteit
- Diversiteit
- Solidariteit
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Digitaal samen leven

Op de volgende pagina's leest u hoe wij de leerdoelen hebben vertaald naar onderwijsinhouden passend bij onze populatie en de hierbij gekozen aanpak per bouw. Alle doelen komen het hele jaar aan bod en zijn zo opgesteld dat ze binnen een jaar haalbaar zijn. De leerlingen zitten gemiddeld een jaar bij ons op school en stromen constant in en door. Door de wisselende leerlingpopulatie (qua achtergrond) schakelen we constant in ons aanbod. We bieden (wereldburgerschapsonderwijs) op maat.

Per kern/bouwsteen zijn de concrete leerdoelen gespecificeerd naar onderbouw, middenbouw, bovenbouw en kopklassen. Het aanbod is samengesteld in een doorgaande lijn, passend binnen ons onderwijsaanbod van één jaar. Voor de kopklassen is een apart aanbod toegevoegd. In het aanbod worden kennis, houdingen en vaardigheden beschreven op het gebied van wereldburgerschap die leerlingen moeten beheersen als ze de school verlaten. We zijn **als school een oefenplaats** om de leerlingen goed voor te bereiden op hun rol als wereldburgers in de Nederlandse samenleving en daarbuiten.

Om dit te kunnen realiseren werken we met thema's uit Wereld voor Woorden en passen we deze aan voor onze doelgroep. Op deze manier integreren we een deel van het wereldburgerschapsonderwijs in het woordenschatonderwijs. Daarnaast wordt er in de bovenbouw en Kopklassen gewerkt met Nieuwsbegrip, wordt het jeugdjournaal bekeken, zijn er maatschappelijke projecten en activiteiten in de buurt.

Het aanbod is zichtbaar in de school, middels een jaarkalender, foto's, werk van leerlingen aan de muur, uitspraken van leerlingen aan de muur. Het aanbod wordt jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast binnen de onderwijsteams .

Vrijheid en gelijkheid

Leren dat regels en afspraken nodig zijn om fijn samen te kunnen leven.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	...zich houden aan afspraken en regels in de klas, hoe gaan we met elkaar en onze spullen om. ...regels en afspraken die thuis anders kunnen zijn dan op school. ...regels waar iedereen zich aan moet houden en dat er vrijheid is in het maken van eigen keuzes, rekening houdend met anderen en de afspraken op school.	...zich houden aan afspraken en regels in de klas, hoe gaan we met elkaar en onze spullen om. ...gezamenlijk zorgen voor het lokaal. ...regels en afspraken die thuis anders kunnen zijn dan op school. ...regels waar iedereen zich aan moet houden en dat er vrijheid is in het maken van eigen keuzes, rekening houdend met anderen en de afspraken op school.	...zich houden aan afspraken en regels in de klas, hoe gaan we met elkaar en onze spullen om. ...gezamenlijk zorgen voor het lokaal. ...afspraken die binnen NL hetzelfde of verschillend zijn als in het land van herkomst. ...regels waar iedereen zich aan moet houden en dat er vrijheid is in het maken van eigen keuzes, rekening houdend met anderen en de afspraken op school.	...zich houden aan afspraken en regels in de klas, hoe gaan we met elkaar en onze spullen om. ...gezamenlijk zorgen voor het lokaal. ...afspraken die binnen NL hetzelfde of verschillend zijn als in het land van herkomst. ...regels waar iedereen zich aan moet houden en dat er vrijheid is in het maken van eigen keuzes, rekening houdend met anderen en de afspraken op school. ...de basiswaarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit van de democratische rechtsstaat.
Kennis, houding en vaardigheden	De leerlingen weten hoe en waar ze materialen op kunnen ruimen. De leerlingen kunnen de materialen op de juiste manier opruimen.	De leerlingen weten hoe ze materialen op kunnen ruimen. De leerlingen kunnen de materialen op de juiste manier opruimen.	De leerlingen weten hoe ze materialen op kunnen ruimen. De leerlingen kunnen de materialen op de juiste manier opruimen.	De leerlingen weten hoe ze materialen op kunnen ruimen. De leerlingen kunnen de materialen op de juiste manier opruimen.

	De leerlingen gaan zorgzaam met materialen om. De leerlingen weten wat de regels op school zijn en kunnen zich daar aan houden.	De leerlingen gaan zorgzaam met materialen om. De leerlingen weten wat de regels op school zijn en kunnen zich daar aan houden.	De leerlingen gaan zorgzaam met materialen om. De leerlingen weten wat de regels op school zijn en kunnen zich daar aan houden.	De leerlingen gaan zorgzaam met materialen om. De leerlingen weten wat de regels op school zijn en kunnen zich daar aan houden. De leerlingen weten dat Nederland een democratische rechtsstaat is en wat dit betekent.
Wanneer en hoe	Wanneer nieuwe leerlingen in de groep starten bieden de leerkrachten de klassenregels aan. Elke week wordt een schoolafpraak van de week aangeboden. Daarna worden deze herhaald.	Wanneer nieuwe leerlingen in de groep starten bieden de leerkrachten de klassenregels aan. Elke week wordt een schoolafpraak van de week aangeboden. Daarna worden deze herhaald. De leerlingen hebben iedere week om de beurt klassendienst.	Wanneer nieuwe leerlingen in de groep starten bieden de leerkrachten de klassenregels aan. Elke week wordt een schoolafpraak van de week aangeboden. Daarna worden deze herhaald. De leerlingen hebben iedere week om de beurt klassendienst.	Wanneer nieuwe leerlingen in de groep starten bieden de leerkrachten de klassenregels aan. Elke week wordt een schoolafpraak van de week aangeboden. Daarna worden deze herhaald. De leerlingen hebben iedere week om de beurt klassendienst. Tijdens het thema democratie worden de basiswaarden van de Nederlandse democratische rechtsstaat aangeboden.
Monitoring	- Schoolafspraken hangen zichtbaar in de gangen en staan zichtbaar in de groep. - Invullen SEO-lijst (lijst voor sociaal-emotionele ontwikkeling) bij iedere toetsweek. - Leerling- en groepsbesprekingen, waarbij zo nodig een plan van aanpak wordt gemaakt en uitgevoerd op leerling- en groepsniveau. - Observatie door de leerkracht. Na de eerste 3 weken en met iedere toetsweek wordt het gedrag in de groep in het OPP van de leerling ingevuld.			

Macht en inspraak

Leren omgaan met macht, gezag, hiërarchie en de consequenties van het niet houden aan de regels.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	...verhoudingen tussen leerling, leerkracht en directeur. ...eigen inspraak en consequenties wanneer je je niet aan de regels op school houdt. ...regels in Nederland en wat de politie is.	...verhoudingen tussen leerling, leerkracht en directeur. ...eigen inspraak en consequenties wanneer je je niet aan de regels op school houdt. ...regels in Nederland en wat de politie is. ...stemmen in de klas.	...verhoudingen tussen leerling, leerkracht en directeur. ...eigen inspraak en consequenties wanneer je je niet aan de regels op school houdt. ...regels in Nederland en wat de politie is. ...stemmen in de klas.	...verhoudingen tussen leerling, leerkracht en directeur. ...eigen inspraak en consequenties wanneer je je niet aan de regels op school houdt. ...het gezag van mensen in Nederland, in de woonplaats en het land. (Burgemeester, gemeenteraad, kabinet, ministers, politie en rechters). ...stemmen (in de klas).
Kennis, houding en vaardigheden	De leerlingen weten dat de leerkracht de leiding heeft in de groep. De leerlingen kunnen zich aan de afgesproken regels houden. De leerlingen weten wat de consequenties zijn wanneer ze zich niet houden aan de regels op school.	De leerlingen weten dat de leerkracht de leiding heeft in de groep. De leerlingen kunnen zich aan de afgesproken regels houden. De leerlingen weten wat de consequenties zijn wanneer ze zich niet houden aan de regels op school.	De leerlingen weten dat de leerkracht de leiding heeft in de groep. De leerlingen kunnen zich aan de afgesproken regels houden. De leerlingen weten wat de consequenties zijn wanneer ze zich niet houden aan de regels op school.	De leerlingen weten dat de leerkracht de leiding heeft in de groep. De leerlingen kunnen zich aan de afgesproken regels houden. De leerlingen weten wat de consequenties zijn wanneer ze zich niet houden aan de regels op school.

	De leerlingen weten dat ze verantwoordelijk zijn voor hun eigen gedrag. De leerlingen weten dat de politie kan helpen en straffen.	De leerlingen weten dat ze verantwoordelijk zijn voor hun eigen gedrag. De leerlingen weten dat de politie kan helpen en straffen. De leerlingen weten wat stemmen is.	De leerlingen weten dat ze verantwoordelijk zijn voor hun eigen gedrag. De leerlingen weten dat de politie kan helpen en straffen. De leerlingen weten wat stemmen is.	De leerlingen weten dat ze verantwoordelijk zijn voor hun eigen gedrag. De leerlingen weten wie er gezag hebben in Nederland. De leerlingen weten wat stemmen is en dat ze daarmee inspraak hebben.
Wanneer en hoe	Tijdens het thema van huis tot stad leren de leerlingen over de politie. Wanneer nieuwe leerlingen in de groep starten leren zij wat de regels op school zijn. Ook leren zij wat de consequenties zijn wanneer zij zich niet aan de regels houden.	Tijdens het thema van huis tot stad leren de leerlingen over de politie en stemmen. Wanneer nieuwe leerlingen in de groep starten leren zij wat de regels op school zijn en wat de consequenties zijn wanneer zij zich niet aan de regels houden.	Tijdens het thema van huis tot stad leren de leerlingen over de politie en stemmen. Wanneer nieuwe leerlingen in de groep starten leren zij wat de regels op school zijn en wat de consequenties zijn wanneer zij zich niet aan de regels houden.	Tijdens het thema democratie komt macht en inspraak aan bod. De leerlingen leren aan het begin van schooljaar wat de regels op school zijn en wat de consequenties zijn wanneer zij zich niet aan de regels houden.
Monitoring	- Schoolafspraken hangen zichtbaar in de gangen en staan zichtbaar in de groep. - Wekelijks bespreken we de schoolafspraken. - Invullen SEO-lijst (lijst voor sociaal-emotionele ontwikkeling) bij iedere toetsweek (om de 10 of 13 weken). - Leerling- en groepsbesprekingen, waarbij zo nodig een plan van aanpak wordt gemaakt en uitgevoerd op leerling- en groepsniveau. - Observatie door de leerkracht. Na de eerste 3 weken en met iedere toetsweek wordt het gedrag in de groep in het OPP van de leerling ingevuld.			

Democratische cultuur

Leren over gevoelens en emoties van zichzelf en anderen. Het vreedzaam omgaan met verschillen en conflicten. Een mening kunnen vormen.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	...luisteren naar elkaar en de ander vragen stellen. ...herkennen en accepteren van emoties van zichzelf en anderen. ...omgaan met conflicten. ...durven voor hun mening uit te komen.	...luisteren naar elkaar en de ander vragen stellen. ...herkennen en accepteren van emoties van zichzelf en anderen. ...omgaan met conflicten. ...durven voor hun mening uit te komen.	...luisteren naar elkaar en de ander vragen stellen. ...herkennen en accepteren van emoties van zichzelf en anderen. ...omgaan met conflicten. ...durven voor hun mening uit te komen.	...luisteren naar elkaar en de ander vragen stellen/ doorvragen. ...herkennen en accepteren van emoties van zichzelf en anderen. ...omgaan met conflicten. ...kunnen hun mening verwoorden en debatteren.
Kennis, houding en vaardigheden	De leerlingen kunnen naar een ander luisteren en een vraag stellen. De leerlingen weten wat ze moeten doen bij een conflict. De leerlingen kunnen een ruzie uitpraten. De leerlingen kunnen zeggen wat ze vinden en weten dat het goed is als anderen niet hetzelfde vinden.	De leerlingen kunnen naar een ander luisteren en doorvragen. De leerlingen weten wat ze moeten doen bij een conflict. De leerlingen kunnen een ruzie uitpraten. De leerlingen kunnen zeggen wat ze vinden en weten dat het goed is als anderen niet hetzelfde vinden.	De leerlingen kunnen naar een ander luisteren en doorvragen. De leerlingen weten wat ze moeten doen bij een conflict. De leerlingen kunnen een ruzie uitpraten. De leerlingen kunnen zeggen wat ze vinden en weten dat het goed is als anderen niet hetzelfde vinden.	De leerlingen weten hun eigen mening te vormen, bij te stellen, te gebruiken bij een debat in de klas en wat hun mening teweeg kan brengen bij een ander. De leerlingen weten dat er een verschil van mening kan zijn en hoe daarmee om te gaan. De leerlingen oefenen om hun mening te verwoorden en oefenen te debatteren.

Wanneer en hoe	Gedurende het hele schooljaar worden de klassenregels en schoolafspraken aangeboden. Tijdens het thema Hatsjoe! leren de leerlingen over emoties en gevoelens. Conflicten worden besproken volgens de uitgangspunten van trauma sensitief onderwijs.	Gedurende het hele schooljaar worden de klassenregels en schoolafspraken aangeboden. Tijdens het thema Hatsjoe leren de leerlingen over emoties en gevoelens. Conflicten worden besproken volgens de uitgangspunten van trauma sensitief onderwijs.	Gedurende het hele schooljaar worden de klassenregels en schoolafspraken aangeboden. Tijdens het thema Hatsjoe leren de leerlingen over emoties en gevoelens. Conflicten worden besproken volgens de uitgangspunten van trauma sensitief onderwijs.	Gedurende het hele schooljaar worden de klassenregels en schoolafspraken aangeboden. Tijdens het thema Help! Ik ben een puber leren de leerlingen over emoties en gevoelens. Tijdens het thema democratie komen de democratische waarden aan bod. Conflicten worden besproken volgens de uitgangspunten van trauma sensitief onderwijs.
Monitoring	- Emotiekaarten hangen zichtbaar in de groep. - Invullen SEO-lijst (lijst voor sociaal-emotionele ontwikkeling) bij iedere toetsweek (om de 10 of 13 weken). - Leerling- en groepsbesprekingen, waarbij zo nodig een plan van aanpak wordt gemaakt en uitgevoerd op leerling- en groepsniveau. - Observatie door de leerkracht. Na de eerste 3 weken en met iedere toetsweek wordt het gedrag in de groep in het OPP van de leerling ingevuld.			

Identiteit

Wie ben ik, eigen keuzes leren maken, cultuur, achtergrond, autonomie, zelfredzaamheid en zelfverantwoordelijkheid.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	... eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken (emotioneel en fysiek). ... eigen emoties herkennen, benoemen en reguleren. ...het gebruiken van hun eigen taal of steuntaal om te overleggen met klasgenoten. ...culturele feesten. ...eigen keuzes maken.	... eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken (emotioneel en fysiek). ...het gebruiken van hun eigen taal of steuntaal om te overleggen met klasgenoten. ...culturele feesten. ...eigen keuzes maken en te benoemen waarom.	... eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken (emotioneel en fysiek). ...het gebruiken van hun eigen taal of steuntaal om te overleggen met klasgenoten. ...culturele feesten. ...eigen keuzes maken en te benoemen waarom.	... eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken (emotioneel en fysiek). ...het gebruiken van hun eigen taal of steuntaal om te overleggen met klasgenoten. ...culturele feesten. ...eigen keuzes maken en te benoemen waarom. ...zichzelf zijn in een groep.
Kennis, houding en vaardigheden	Leerlingen kunnen grenzen aangeven door stop/nee te zeggen. Leerlingen kunnen overleggen met een klasgenoot. Leerlingen weten wat de verschillende culturele feesten in Nederland inhouden. Leerlingen maken eigen keuzes zichtbaar op het planbord.	Leerlingen kunnen grenzen aangeven door stop/nee te zeggen. Leerlingen kunnen overleggen met een klasgenoot. Leerlingen weten wat de verschillende culturele feesten in Nederland inhouden. Leerlingen maken eigen keuzes in de weektaak.	Leerlingen kunnen grenzen aangeven door stop/nee te zeggen. Leerlingen kunnen overleggen met een klasgenoot. Leerlingen weten wat de verschillende culturele feesten in Nederland inhouden. Leerlingen maken eigen keuzes in de weektaak.	Leerlingen kunnen grenzen aangeven door stop/nee te zeggen. Leerlingen kunnen overleggen met een klasgenoot. Leerlingen weten wat de verschillende culturele feesten in Nederland inhouden. Leerlingen maken eigen keuzes in de weektaak. Leerlingen durven zichzelf te zijn.

Wanneer en hoe	Tijdens de TeamUp lessen leren de leerlingen eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken. Gedurende de dag zijn er momenten waarop de leerlingen met elkaar overleggen. Tijdens het thema Feest leren de leerlingen over de verschillende culturele feesten. Gedurende de dag maken de leerlingen gebruik van het planbord.	Tijdens de TeamUp lessen leren de leerlingen eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken. Gedurende de dag zijn er momenten waarop de leerlingen met elkaar overleggen. Tijdens het thema Feest leren de leerlingen over de verschillende culturele feesten. Tijdens 'laatjes' maken de leerlingen gebruik van de weektaak en kiezen zelf waar ze mee starten.	Tijdens de TeamUp lessen leren de leerlingen eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken. Gedurende de dag zijn er momenten waarop de leerlingen met elkaar overleggen. Tijdens het thema Feest leren de leerlingen over de verschillende culturele feesten. Tijdens 'laatjes' maken de leerlingen gebruik van de weektaak en kiezen zelf waar ze mee starten.	Tijdens de TeamUp lessen en het thema Help! Ik ben een puber leren de leerlingen eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken. Gedurende de dag zijn er momenten waarop de leerlingen met elkaar overleggen. Tijdens het thema Feest leren de leerlingen over de verschillende culturele feesten. Tijdens 'laatjes' maken de leerlingen gebruik van de weektaak en kiezen zelf waar ze mee starten. Tijdens het thema Help! Ik ben een puber leren de leerlingen over wie ze zijn.
Monitoring	- De cultuurjaarkalender hangt in de gang en geeft per periode aan welke religieuze en culturele feesten er zijn. - Emotiekaarten hangen zichtbaar in de groep. - Invullen SEO-lijst (lijst voor sociaal-emotionele ontwikkeling) bij iedere toetsweek (om de 10 of 13 weken). - Leerling- en groepsbesprekingen, waarbij zo nodig een plan van aanpak wordt gemaakt en uitgevoerd op leerling- en groepsniveau. - Observatie door de leerkracht. Na de eerste 3 weken en met iedere toetsweek wordt het gedrag in de groep in het OPP van de leerling ingevuld. - Observatie tijdens TeamUp-lessen. Sociaal-emotionele ontwikkeling wordt ingevuld in OPP/DSD.			

Diversiteit

Leren over verschillen en overeenkomsten tussen zichzelf en anderen.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	... herkennen van lichaamstaal bij anderen. ... verschillen en overeenkomsten met anderen (gevoelens, gedachten, gedrag, uiterlijk, taal, gender, e.d.). ...vriendschap en verliefdheid. ...dat jongens en meisjes naast elkaar zitten en samenwerken.	... herkennen en benoemen van lichaamstaal bij anderen. ... verschillen en overeenkomsten met anderen (gevoelens, gedachten, gedrag, geloof, gender, onderwijsachtergrond, uiterlijk, taal e.d.). ...vriendschap en verliefdheid. ...dat jongens en meiden naast elkaar zitten en samenwerken.	... herkennen en benoemen van lichaamstaal bij anderen. ... verschillen en overeenkomsten met anderen (gevoelens, gedachten, gedrag, geloof, gender, onderwijsachtergrond, uiterlijk, taal e.d.). ...vriendschap en verliefdheid. ...dat jongens en meiden naast elkaar zitten en samenwerken.	... herkennen en benoemen van lichaamstaal bij anderen. ...verschillen en overeenkomsten met anderen (gevoelens, gedachten, gedrag, geloof, gender, onderwijsachtergrond, uiterlijk, taal e.d.). ...vriendschap, verliefdheid en seksualiteit. ...dat jongens en meiden naast elkaar zitten en samenwerken.
Kennis, houding en vaardigheden	Leerlingen begrijpen de lichaamstaal van anderen. Leerlingen weten dat iedereen anders is en dat er overeenkomsten kunnen zijn (bijvoorbeeld persoonlijk, cultuur, geloof e.d.). Leerlingen weten het verschil tussen vriendschap en verliefdheid.	Leerlingen begrijpen de lichaamstaal van anderen. Leerlingen weten dat iedereen anders is en dat er overeenkomsten kunnen zijn (bijvoorbeeld persoonlijk, cultuur, geloof e.d.). Leerlingen kunnen vriendschappen sluiten en omgaan met verliefdheid.	Leerlingen begrijpen de lichaamstaal van anderen. Leerlingen weten dat iedereen anders is en dat er overeenkomsten kunnen zijn (bijvoorbeeld persoonlijk, cultuur, geloof e.d.). Leerlingen kunnen vriendschappen sluiten en omgaan met verliefdheid.	Leerlingen begrijpen de lichaamstaal van anderen. Leerlingen weten dat iedereen anders is en dat er overeenkomsten kunnen zijn (bijvoorbeeld persoonlijk, cultuur, geloof e.d.). Leerlingen kunnen vriendschappen sluiten en omgaan met verliefdheid en seksualiteit.

	Leerlingen kunnen naast elkaar zitten en samenwerken met zowel jongens als meiden.	Leerlingen kunnen naast elkaar zitten en samenwerken met zowel jongens als meiden.	Leerlingen kunnen naast elkaar zitten en samenwerken met zowel jongens als meiden.	Leerlingen kunnen naast elkaar zitten en samenwerken met zowel jongens als meiden.
Wanneer en hoe	Tijdens het thema Hatsjoe komt diversiteit aan bod. Dagelijks wordt aandacht besteed aan omgaan met elkaar. (in de klas, tijdens gym, in de pauzes e.d.) Tijdens de TeamUp lessen ervaren de leerlingen een sterkere sociale verbondenheid met leeftijdsgenoten.	Tijdens het thema Hatsjoe komt diversiteit aan bod. Dagelijks wordt aandacht besteed aan omgaan met elkaar. (in de klas, tijdens gym, in de pauzes e.d.) Tijdens de TeamUp lessen ervaren de leerlingen een sterkere sociale verbondenheid met leeftijdsgenoten.	Tijdens het thema Hatsjoe komt diversiteit aan bod. Dagelijks wordt aandacht besteed aan omgaan met elkaar. (in de klas, tijdens gym, in de pauzes e.d.) Tijdens de TeamUp lessen ervaren de leerlingen een sterkere sociale verbondenheid met leeftijdsgenoten.	Tijdens het thema Help ik ben een puber komt diversiteit aan bod. Dagelijks wordt aandacht besteed aan omgaan met elkaar. (in de klas, tijdens gym, in de pauzes e.d.) Tijdens de TeamUp lessen ervaren de leerlingen een sterkere sociale verbondenheid met leeftijdsgenoten.
Monitoring	- Invullen SEO-lijst (lijst voor sociaal-emotionele ontwikkeling) bij iedere toetsweek (om de 10 of 13 weken). - Leerling- en groepsbesprekingen, waarbij zo nodig een plan van aanpak wordt gemaakt en uitgevoerd op leerling- en groepsniveau. - Observatie door de leerkracht. Na de eerste 3 weken en met iedere toetsweek wordt het gedrag in de groep in het OPP van de leerling ingevuld. - Observatie tijdens TeamUp-lessen. Sociaal-emotionele ontwikkeling wordt ingevuld in OPP/DSD.			

Solidariteit

Leren te geven en te nemen, rekening houden met de ander, elkaar helpen en opkomen voor een ander.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	...samenspelen. ...winnen en verliezen.	...samenspelen en samenwerken. ...wat ze eerlijk/oneerlijk vinden en winnen/verliezen. ...het verschil tussen plagen/pesten en hoe je elkaar daarbij kan helpen.	...samenspelen en samenwerken. ... wat ze eerlijk/oneerlijk vinden en winnen/verliezen. ... het verschil tussen plagen/pesten en hoe je elkaar daarbij kan helpen. ...zelfreflectie	...samenspel en samenwerken. ...(on)rechtvaardigheid en winst/verlies. ... het verschil tussen plagen/pesten en hoe je elkaar daarbij kan helpen. ...zelfreflectie ...discriminatie.
Kennis, houding en vaardigheden	Leerlingen kunnen samenspelen. Leerlingen kunnen omgaan met winst en verlies.	Leerlingen kunnen samenspelen en samenwerken. Leerlingen kunnen omgaan met winst/verlies en kunnen aangeven wat ze eerlijk/oneerlijk vinden. Leerlingen kunnen opkomen voor zichzelf en voor anderen. De leerlingen weten het verschil tussen plagen en pesten.	Leerlingen kunnen samenspelen en samenwerken. Leerlingen kunnen omgaan met winst/verlies en kunnen aangeven wat ze eerlijk/oneerlijk vinden. Leerlingen kunnen opkomen voor zichzelf en voor anderen. De leerlingen weten het verschil tussen plagen en pesten.	Leerlingen kunnen samenspelen en samenwerken. Leerlingen kunnen omgaan met winst/verlies en kunnen aangeven wat ze eerlijk/oneerlijk vinden. Leerlingen kunnen opkomen voor zichzelf en voor anderen. De leerlingen weten het verschil tussen plagen en pesten.

			Leerlingen kunnen reflecteren op eigen gedrag en daarbij verantwoordelijke keuzes maken voor zichzelf, de ander en de omgeving.	Leerlingen kunnen sociale druk weerstaan. Leerlingen kunnen reflecteren op eigen gedrag en daarbij verantwoordelijke keuzes maken voor zichzelf, de ander en de omgeving.
Wanneer en hoe	Gedurende het hele schooljaar tijdens (buiten)spelen, TeamUp lessen en gymlessen wordt hier aandacht aan besteed.	Gedurende het hele schooljaar tijdens (buiten)spelen, TeamUp lessen en gymlessen wordt hier aandacht aan besteed.	Gedurende het hele schooljaar tijdens (buiten)spelen, TeamUp lessen en gymlessen wordt hier aandacht aan besteed.	Gedurende het hele schooljaar tijdens (buiten)spelen, TeamUp lessen en gymlessen wordt hier aandacht aan besteed. Tijdens het thema Help ik ben een puber komt solidariteit aan bod.
Monitoring	- Invullen SEO-lijst (lijst voor sociaal-emotionele ontwikkeling) bij iedere toetsweek (om de 10 of 13 weken). - Leerling- en groepsbesprekingen, waarbij zo nodig een plan van aanpak wordt gemaakt en uitgevoerd op leerling- en groepsniveau. - Observatie door de leerkracht. Na de eerste 3 weken en met iedere toetsweek wordt het gedrag in de groep in het OPP van de leerling ingevuld. - Observatie tijdens TeamUp-lessen. Sociaal-emotionele ontwikkeling wordt ingevuld in OPP/DSD.			

Maatschappelijke betrokkenheid

Actief samenwerken met en deelnemen aan voorzieningen en/of activiteiten in de omgeving.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	...voorzieningen in de omgeving, zoals de bibliotheek, het theater, het bejaardentehuis. ...omgaan met de leefomgeving (milieu).	...voorzieningen in de omgeving, zoals de bibliotheek, het theater, het bejaardentehuis. ...omgaan met de leefomgeving (milieu).	...voorzieningen in de omgeving, zoals de bibliotheek, het theater, het bejaardentehuis. ...omgaan met de leefomgeving (milieu).	...voorzieningen in de omgeving, zoals het theater, het bejaardentehuis, middelbare scholen. ...omgaan met de leefomgeving (milieu).
Kennis, houding en vaardigheden	De leerlingen weten welke voorzieningen er in de omgeving zijn, hoe je je daar gedraagt en waar het voor dient. De leerlingen kunnen zorgdragen voor de leefomgeving.	De leerlingen weten welke voorzieningen er in de omgeving zijn, hoe je je daar gedraagt en waar het voor dient. De leerlingen kunnen zorgdragen voor de leefomgeving.	De leerlingen weten welke voorzieningen er in de omgeving zijn, hoe je je daar gedraagt en waar het voor dient. De leerlingen kunnen zorgdragen voor de leefomgeving.	De leerlingen weten welke voorzieningen er in de omgeving zijn, hoe je je daar gedraagt en waar het voor dient. De leerlingen kunnen zorgdragen voor de leefomgeving.
Wanneer en hoe	Gedurende het hele schooljaar tijdens de verschillende thema's gaan kinderen op excursie (naar theater, musea), kaarten brengen bij het bejaardentehuis en gaan kinderen boeken lenen bij de bibliotheek. Tijdens de thema's 'In vogelvlucht' en 'Water? Natuurlijk!' wordt aandacht besteed aan milieu.	Gedurende het hele schooljaar tijdens de verschillende thema's gaan kinderen op excursie (naar theater, musea), kaarten brengen bij het bejaardentehuis en gaan kinderen boeken lenen bij de bibliotheek. Tijdens de thema's 'In vogelvlucht' en 'Water? Natuurlijk!' wordt aandacht besteed aan milieu.	Gedurende het hele schooljaar tijdens de verschillende thema's gaan kinderen op excursie (naar theater, musea), kaarten brengen bij het bejaardentehuis en gaan kinderen boeken lenen bij de bibliotheek. Tijdens de thema's 'In vogelvlucht' en 'Water? Natuurlijk!' wordt aandacht besteed aan milieu.	Gedurende het hele schooljaar tijdens de verschillende thema's gaan kinderen op excursie (naar theater, musea), kaarten brengen bij het bejaardentehuis en gaan kinderen naar verschillende middelbare scholen. Tijdens het thema 'Nederland waterland' wordt aandacht besteed aan milieu, klimaat en duurzaamheid.
Monitoring	- Observatie door de leerkracht.			

Digitaal samenleven

Mediawijs zijn.

Fases	Fase 1: Onderbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 2: Middenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 3: Bovenbouw De leerling leert over en doet ervaring op met ...	Fase 4: Kopklas De leerling leert over en doet ervaring op met ...
Doelen	...het herkennen van verschillende vormen van (media)boodschappen (is het echt of nep?). ...met hun eigen mediagebruik (type, duur, frequentie). ...digitale veiligheid van jezelf en van anderen.	...het herkennen van verschillende vormen van (media)boodschappen (is het echt of nep?). ...de invloed van mediaboodschappen op hun leefwereld (reclames op YouTube, TikTok en TV). ...vertalen en opzoeken van informatie via internet. ...met hun eigen mediagebruik (type, duur, frequentie). ...het gebruik van foto's op sociale media. ... omgangsregels bij het digitaal communiceren. ...digitale veiligheid van jezelf en van anderen.	...het herkennen van verschillende vormen van (media)boodschappen (is het echt of nep?). ...de invloed van mediaboodschappen op hun leefwereld (reclames op YouTube, TikTok, TV en influencers). ...vertalen en opzoeken van informatie via internet. ...met hun eigen mediagebruik (type, duur, frequentie). ...het gebruik van foto's op sociale media. ... omgangsregels bij het digitaal communiceren. ...digitale veiligheid van jezelf en van anderen.	...het herkennen van verschillende vormen van (media)boodschappen (is het echt of nep?). ...de invloed van mediaboodschappen op hun leefwereld (reclames op YouTube, TikTok, TV en influencers). ...vertalen en opzoeken van informatie via internet. ...met hun eigen mediagebruik (type, duur, frequentie). ...het gebruik van foto's op sociale media. ... omgangsregels bij het digitaal communiceren. ...digitale veiligheid van jezelf en van anderen.
Kennis, houding en vaardigheden	De leerlingen kunnen omgaan met digitale leermiddelen. De leerlingen weten dat je (op school) een bepaalde tijd met de computer werkt.	De leerlingen kunnen omgaan met digitale leermiddelen. De leerlingen zijn zelfstandig en zelfredzaam wat betreft mediawijsheid.	De leerlingen kunnen omgaan met digitale leermiddelen. De leerlingen zijn zelfstandig en zelfredzaam wat betreft mediawijsheid.	De leerlingen kunnen omgaan met digitale leermiddelen. De leerlingen zijn zelfstandig en zelfredzaam wat betreft mediawijsheid.

	De leerlingen weten dat je alleen op je eigen account inlogt (je eigen plaatjes-wachtwoord).	De leerlingen kunnen vertalen en informatie opzoeken op het internet. De leerlingen weten dat je (op school) een bepaalde tijd met de computer werkt. De leerlingen weten dat je alleen op je eigen account inlogt (met je eigen wachtwoord). De leerlingen weten wat je wel/niet op sociale media kan zetten (foto's, taalgebruik). Leerlingen weten dat je iemand persoonlijk moet kennen voordat je 'vriend' wordt online.	De leerlingen kunnen vertalen en informatie opzoeken op het internet. De leerlingen weten dat je (op school) een bepaalde tijd met de computer werkt. De leerlingen weten dat je alleen op je eigen account inlogt (met je eigen wachtwoord). De leerlingen kunnen een eigen sterk wachtwoord aanmaken, weten waar een sterk wachtwoord voor dient en weten dat ze wachtwoorden niet mogen delen. De leerlingen weten wat je wel/niet op sociale media kan zetten (foto's, taalgebruik). Leerlingen weten dat je iemand persoonlijk moet kennen voordat je 'vriend' wordt online.	De leerlingen kunnen vertalen en informatie opzoeken op het internet. De leerlingen weten dat je (op school) een bepaalde tijd met de computer werkt. De leerlingen weten dat je alleen op je eigen account inlogt (met je eigen wachtwoord). De leerlingen kunnen een eigen sterk wachtwoord aanmaken, weten waar een sterk wachtwoord voor dient en weten dat ze wachtwoorden niet mogen delen. De leerlingen weten wat je wel/niet op sociale media kan zetten (foto's, taalgebruik). Leerlingen weten dat er verschil is tussen hoe goed je iemand moet kennen bij online spelgebruik en chat.
Wanneer en hoe	Gedurende het hele schooljaar wordt (tijdens de thema's van Wereld vol Woorden) digitaal samenleven aangeboden aan de hand van de leerlijn digitale geletterdheid.	Gedurende het hele schooljaar wordt (tijdens de thema's van Wereld vol Woorden) digitaal samenleven aangeboden aan de hand van de leerlijn digitale geletterdheid.	Gedurende het hele schooljaar wordt (tijdens de thema's van Wereld vol Woorden) digitaal samenleven aangeboden aan de hand van de leerlijn digitale geletterdheid.	Gedurende het hele schooljaar wordt (tijdens de thema's van Wereld vol Woorden) digitaal samenleven aangeboden aan de hand van de leerlijn digitale geletterdheid.

Monitoring	- De cluster ICT-er van TWijs zorgt voor een veilige online omgeving binnen onze school. - Zorgdragen dat eigen devices niet gebruikt worden in de klas en in de gang. - Zorgdragen dat de regels rondom AVG worden nageleefd. - Observatie door de leerkracht.
------------	---